

LAKIALOITE 75/2002 vp

Laki työsopimuslain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään lisättäväksi työsopimuslain 4 luvun 6 §:ään uusi 2 momentti niin, että työntekijällä on oikeus saada työstään tilapäistä hoitovapaata äkillisesti sairastuneen samassa ta-

loudessa asuvan vanhuksen tai vammaisen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

PERUSTELUT

Työntekijällä on työsopimuslain (55/2001) mukaan oikeus saada työstään tilapäistä hoitovapaata äkillisesti sairastuneen alle 10-vuotiaan lapsensa hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Hoitovapaata voi saada enintään neljä päivää kerrallaan. Oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen ei koske samassa taloudessa asuvan vanhuksen tai vammaisen hoitamista. Työntekijän oikeus saada tilapäistä hoitovapaata tulisi ulottua koskemaan myös samassa taloudessa asuvan äkillisesti sairastuneen vanhuksen sekä vammaisen hoitoa.

Osa vanhuksista ja vammaisista ei normaalioloissa tarvitse kokopäiväistä hoitoa, vaan he selviävät kotona päiväsaikaan hyvin yksinkin, kunhan perushuolenpito on järjestetty. Äkillinen sairaustapaus voi kuitenkin muuttaa tilanteen pariaksi päiväksi, eikä vanhus tai vammaisen selviydy yksin kotona. Tällöin hänen omainsa joutuvat hankalaan tilanteeseen. Nykyisen työsopimuslain puitteissa ei ole mahdollista jää-

dä pois töistä hoitamaan äkillisesti sairastunutta vanhusta tai vammaista tai järjestää hänelle hoitoa. Tilapäisen hoidon nopea järjestäminen on useimmiten hyvin ongelmallista. Monet päivätoimintakeskukset eivät ota esimerkiksi flunssaista vanhusta tai vammaista sisään tartumisvaaran vuoksi. Sairaalahoido on tällaisissa tapauksissa usein perusteetonta ja yhteiskunnan kannalta kallista.

Nykyinen tilanne madaltaa kynnyistä laittaa vanhus tai vammaisen kokopäiväiseen laitoshoittoon, vaikka tähän ei olisi todellista pitkäaikaista tarvetta. Jos työntekijälle myönnettäisiin oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen myös samassa taloudessa asuvan vanhuksen ja vammaisen äkillisesti sairastuessa, lainmuutoksella tuettaisiin vanhusten ja vammaisten asumista kotona ja vähennettäisiin laitoshoidon lisäresurssipaineita.

Oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen olisi syytä rajoittaa koskemaan vain niitä vanhuksia ja vam-

maisia, jotka asuvat pysyvästi työntekijän kanssa samassa taloudessa ja jotka eivät normaaliolosuhteissa tarvitse ympärivuorokautista hoitoa. Tilapäistä hoitovapaata ei ole syytä sitoa sukulaisuussuhteeseen, sillä sukulaisuussuhteen määrittäminen on monimutkaista nykyisessä perhemuotojen moninaisuudessa. Esimerkiksi avopuolison äidin hoitaminen ei tuolloin kuuluisi oikeuden piiriin, mikä ei olisi tarkoituksenmukaista.

Vanhuksen tai vammaisen, jota työntekijän tilapäinen hoitovapaa koskisi, tulisi olla sosiaalihoitolain (710/1982) 27 a §:n mukaan omaishoidon tukeen oikeutettu henkilö, eli henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa. Oikeutta ei kuitenkaan tule sitoa kuntien päätöksiin omais-

hoidon tuesta, sillä se asettaisi omaiset kuntien vaihtelevan käytännön vuoksi eriarvoiseen asemaan asuinpaikkakuntansa perusteella. Tällä hetkellä vain noin kolmannes lain mukaan omaishoidontukeen oikeutetuista saa kyseistä tukea. Oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen koskisi niiden vanhusten ja vammaisten hoitoa, joiden osalta omaishoidontuen edellytykset täyttyvät. Työntekijän tulisi ilmoittaa työnantajalleen, mikäli hänen taloudessaan asuu pysyvästi omaishoidontuen edellytykset täyttävä henkilö. Tarvittaessa työntekijän tulisi esittää luotettava selvitys tilapäisen hoitovapaan perusteesta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä tammikuuta 2001 annetun työ sopimuslain (55/2001) 4 luvun 6 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

4 luku

Perhevapaat

6 §

Tilapäinen hoitovapaa

— — — — —
Työntekijän taloudessa vakituisesti asuvan vanhuksen tai vammaisen sairastuessa äkillisesti on työntekijällä oikeus saada vanhuksen tai vammaisen hoidon järjestämiseksi tai tämän hoitamiseksi tilapäistä hoitovapaata enintään neljä työpäivää kerrallaan. Työntekijällä on oikeus hoitaa tilapäisesti vanhusta tai vammaista, joka

on oikeutettu omaishoidon tukeen sosiaalihoitolain (710/1982) 27 a §:n mukaan ja joka ei tarvitse normaaliolosuhteissa ympärivuorokautista hoitoa. Työntekijän tulee ilmoittaa työnantajalleen, mikäli hänen taloudessaan asuu vakituisesti omaishoidontuen edellytykset täyttävä henkilö. Tilapäistä hoitovapaata saa samanaikaisesti pitää vain yksi samassa taloudessa asuva työntekijä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2003.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2002

Päivi Räsänen /kd